

Тезкор – куч эса мазмунан кенг қамровли ва чуқур моҳиятга эга интеграл сифат бўлиб, малакали курашчиларни тайёрлашда катта аҳамиятга эга. Кураш турларига хос бўлган барча ҳолатлар ҳаракатланишларнинг юқори даражада шаклланган бўлиши ва улар тезкор - куч асосида ижро этилиши мусобақа олишувларида ғалабага эришиш гаровидир. Тадқиқотда иштирок этган ёш тезкор - куч сифатлари “турган жойда узунликка сакраш” тестида НГ 1,23 см, ТГ 1,30 м.ни, “белдан ошириб ташлаш” тестида НГ 4,4 марта, ТГ 5,12 мартани, “елқадан ошириб ташлаш” тестида эса НГ 5,15 марта, ТГ 5,81 марта натижаларни қайд этишди.

Тезкорлик - бу курашчининг мумкин қадар қисқа вақт ичида айрим ҳаракатлар ва усулларни бажариш қобилиятидир. Тезкорлик сифатини яхши ривожлантирмасдан курашда юқори натижаларга эришиб бўлмайди. Ўз рақибдан хатто секунднинг юздан бир бўлагига тезроқ ҳаракат қиладиган курашчи унинг олдида муҳим устунликка эга бўлади. Курашчи тезкорлиги кўп жиҳатдан унинг асаб жараёнлари ҳаракатчанлигига, шароитларига, рақиб ҳаракатларидаги кўримсиз ўзгаришларни сезишга бўлган сезгирлик унда қай даражада ривожланганлигига, беллашувда ҳар сафар юзга келган вазиятни бир зумда баҳолай олиш малакасига, тактик ҳаракатларни ўз вақтида ва аниқ бажаришга боғлиқ. Бунда 30 метрга югуриш (сония) тестида НГ 3,28 сонияни, ТГ 4,10 сония натижаларни кўрсатишди.

Чидамкорлик - бу бутун беллашув давомида ҳаракатларни юқори суръатда бажариш ва бутун мусобақа давомида бир неча беллашувларни шиддат билан ўтказиш қобилиятидир. Юқори даражадаги чидамлилик курашчига катта тренировка ва мусобақа юкламаларини ўзлаштиришга, мусобақа фаолиятида ўзининг ҳаракат қобилиятларини тўла қонли равишда амалга оширишга имкон беради. Курашда умумий ва махсус чидамлилик фақланади. Курашчиларнинг чидамлилик сифатини кўрсатувчи “1000 метрга югуриш” тестида натижалари фойдаланилди. Бунда НГ 2,39 сонияни, ТГ 3,21 сонияни қайд этишди.

Чакқонлик - бу ҳаракатларни назорат қила олиш, беллашув тусатдан ўзгариб турадиган вазиятда тез ҳамда аниқ йўл тутиш ва тегишли ҳаракатларни оқилона бажариш қобилиятидир. Чакқонлик спортчини ўргатиш жараёнида ривожлантирилади. Бунинг учун янги ҳаракатларни мунтазам эгаллаб бориш лозим. Чакқонлиқни ривожлантириш учун ҳар қандай машқдан фойдаланиш мумкин, лекин уларда янгиллик

элементлари бўлиши шарт. Курашчиларнинг чакқонлик сифатини кўрсатувчи 4x10 метрга “моксимон югуриш” тести бўйича аниқлади. Унда НГ 6,35 сония натижани, ТГ 7,02 сонияни кўрсатди.

Эгилувчанлик - бу курашчининг амплитудада ҳаракатларни амалга ошириш қобилиятидир. Эгилувчанлик бўғимлардаги ҳаракатчанлик билан аниқланади. У ўз навбатида, бир қатор омилларга боғлиқ: бўғим сумкаларининг тузилиши, пайлар, мушаклар чўзилувчанлиги ва уларнинг чўзилиш қобилияти. Тадқиқотда қатнашган ёш курашчи қизларнинг эгилувчанлик сифатлари, “олдинга эгилиш” тести ёрдамида баҳоланади. Синалувчиларнинг натижаларига кўра НГ 22,11 см.ни, ТГ 24,12 см.ни қайд этди.

Хулоса. Машғулот жараёнида ҳар бир спорт тури хусусиятига мослаштирилган умумий жисмоний тайёргарлик, мусобақалар учун тайёрлайдиган махсус жисмоний тайёргарликнинг асосий базаси бўлиб ҳисобланади. Жисмоний сифатларнинг ривожланганлик даражасини ифодаловчи тест машқлари натижаларига кўра назорат ва тадқиқот гуруҳларида тадқиқот бошида кузатиладиган кўрсаткичлар бир-биридан деярли фарқ қилмади. Куч ва куч чидамлилиги, тезкор - куч ва тезкор - куч чидамлилиги, тезкор сифатлари 12-14 ёшли курашчи қизларда етарли даражада ривожланмаганлиги маълум бўлди.

Амалий тавсиялар:

1) Эркин курашчи қизларнинг жисмоний тайёргарлигини ривожлантиришга катта эътибор бериш керак, чунки куч ва тезлик қобилиятлари, чидамлилик, мослашувчанлик етарли даражада ривожланмасдан, яхши техник ва тактик тайёргарлик билан ҳам юқори натижаларга эришиш мумкин эмас.

2) Куч сифатини ривожлантиришда штанга, турли оғирликдаги тошлар, гимнастика жиҳозлари, тўлдирилган тўплар, резина амортизаторлар, шунингдек, ўз танасини ва шерикнинг вазнини енгил машқлари оғирлик сифатида кенг қўллаш лозим. Кучни ривожлантириш бўйича машғулотларни спорт залида, стадионда, спорт майдончаларида, паркда, ҳовлида, уйда ва бошқа қулай жойларда ўтказилиши мумкин.

3) Тадқиқот натижалари шуни кўрсатадики, узлуксиз тўғарак машғулотларида ихтисослаштирилган машқлардан фойдаланиш анъанавий машғулот шаклига қараганда самаралироқ. Стандартлардан ўтиш натижаларига кўра, истисносиз барча машқларда натижаларнинг кўпайиши жуда юқори эканлиги аниқ бўлди.

Адабиётлар

1. Аюбян А.О. Вольная борьба. - М.: Советский спорт, 2006. -С. 216.
2. Борьба вольная: примерная программа для системы дополнительного образования детей: детско-юношеских спортивных школ, специализированных детско-юношеских школ олимпийского резерва и училищ олимпийского резерва. / Подлиаев Б.А., Миндиашвили Д.Г., Грузных Г.М., Купцов А.П. - М.: Советский спорт, 2003. -С. 216.
3. Зациорский В.М. Физическая подготовка борцов. - М: «Рыбари», 2004. -С. 224.
4. Мищенко В.С. Функциональные возможности спортсменов. -Киев: «Здоровье», 1990. -С. 200.
5. Холодов. Ж.К., Кузнецов. В.С. Физическая подготовка. Теория методика физического воспитания и спорта: Ежегодник. - М.: 2001. -С. 390.

РЕЗЮМЕ. Мақолада 12-14 ёшли эркин курашчи қизларнинг жисмоний сифатларини машғулот жараёни таҳлил қилиниб, таҳлил натижалари асосида уларнинг жисмоний ва функционал имкониятларини аниқлаш услубияти ёритилган.

РЕЗЮМЕ. В статье анализируется процесс тренировки физических качеств девочек-вольников 12-14 лет, а также рассматривается методика определения их физических и функциональных возможностей на основе результатов анализа.

SUMMARY. The article analyzes the process of training the physical qualities of girls-wrestlers 12-14 years old, and also considers the methodology for determining their physical and functional capabilities based on the results of the analysis.

MAXTUMQULI BADIY-FALSAFIY MEROSINING YOSHLAR TARBIVASIDAGI O'RNI

A.D.Rahimova – o'qituvchi

Urganch davlat universiteti

Tayanch so'zlar: Ma'naviyat, ahloq, uyg'onish, nasihat, komil inson, badiiy so'z, yolg'on, hasad, maqsad, vazgo'ylik, takabburlik, kibr, mag'rurlik.

Ключевые слова: Духовность, этика, пробуждение, совет, совершенный человек, художественное слово, ложь, зависть, цель, проповедь, высокомерие, высокомерие, гордыня.

Key words: Spiritual spirit, morality, awakening, exhortation, perfect man, wrong word, lie, envy, goal, shame, arrogance, pride.

Maxtumquli adabiy merosining asosiy maqsadi bugungi kunda “Yangi uyg'onish” davrining buyuk shaxsini

yaratishdan iborat. U pokiza inson yaratish uchun o'zining adabiy xazinasini orqali jamiyat hayotida odamlarga qiyshiq

va to'ntar yo'lni tashlab, to'g'ri va keng yo'l tutgan olim-shoirdir. Shoirning keng omma uchun tanlagan eng foydali yo'li va'zgo'ylikdir. Bu borada shoir "Maqsadim – xalqqa nasihat", deydi. Shoirning bunda qo'llagan quroli so'z, so'zning o'zi, badiiy so'zdir. So'zning teran ma'nosi, so'zdagi fikrning o'tkirligi shoirning avvalo o'ziga, so'ngra so'z bilan shug'ullanuvchilarga qo'yadigan qattiq talablaridan biridir.

Maxtumquli adabiy merosini o'rganishdan asosiy maqsad shoir ilgari surgan ma'naviy-axloqiy g'oyalarni to'g'ri anglab, hayotga tadbiq eta bilishdan iborat. Lekin Maxtumquli komil insonni shakllantirish uchun qanday falsafalarni ilgari suradi? Komil inson qanday bo'lishi kerak? Ikkinchi savolga birinchi javob berilsa yaxshi bo'lardi. Komil inson - bu ma'naviy- axloqiy va intellektual bilimi yuksak inson hisoblanadi. Demak, jamiyat hayotining haqiqiy manzarasi jonlantirilmoqda. Jamiyatda sahoovat va xayriya ishlari ko'payishiga katta umid bor. Olim shoir qo'llagan bu adabiy usul malomat deb ataladi. Ya'ni, bir-birining harakatlarining salbiy tomonlarini hisobga olish muhimdir. Bu usuldan faqat Maxtumquli kabi haqiqiy olimlar foydalanadi. Demak, shoirning nafis uslubi, eng avvalo, lirik xarakteriga xosdir. Adabiyotshunoslarning ta'kidlashicha, she'rning lirik qahramoni botiniy o'zi, uni real hayotdagi o'nlab donishmandlarning tuyg'ulari birlashtirgan shoirning o'zidir. Maxtumquli ilgari surgan falsafalarga ko'ra, ilm-fan, ta'lim pog'onasiga ko'tarilishi kerak. Bu ikki qadriyatga ega bo'lgan odamni hech kim zaiflashtira olmaydi. Ilmiy-ma'rifiy qutbga qat'iy rioya qilish kerak. Chunki ilm hayotda sizni yomonlikdan saqlaydigan ota-ona ibratidir. U inson himoyasi xizmatlarini amalga oshiradi. Ilm dunyo hayotining ustunidir.

Takabburlikdan uzoq turish kerak. Kibr emas, mag'rurlik. Oldinga ketmaslik uchun. Siz g'iybat qilishingiz shart emas. G'iybat Qur'ondagi eng katta o'nta ofatdan biridir. Dunyoviy hayotda inson o'zining ruhiy qarashlariga berilib ketmasligi kerak. U uyqudan uyg'onishi kerak. Agar siz stressdan xalos bo'lishni istasangiz, kitob o'qishingiz kerak.

Baxtli hayot kechirishni istasangiz, gina-qudurat, ochko'zlik, hasad, yolg'on, tuhmat va hasaddan uzoqroq bo'lishingiz kerak. Yolg'onning odamga musibatlarini haqida o'ylagan shoir yolg'onga qat'iy qarshi chiqadi.

Tuhmat inson zotiga katta zarar keltiradi. Adabiyotda Yusuf payg'ambarga Misr hokimi Po'tifarning xotini tomonidan o'n to'rt yil davomida tuhmat qilinib, haqiqiy Zulayhoning o'ziga emas, balki Yusuf payg'ambarga oshiq bo'lib qolgani bunga yaqqol misoldir. Donishmand shoir - tuhmat, takabburlik, adolatsizlik, hasadni qoralaydi. Shoir o'zining adabiy uslubining o'ziga xos xususiyatiga ko'ra, mazlumlarga zulm qilmaslikka, g'azabli yaxshi so'zni parallel tarzda nasihat qiladi.

Yodgor bo'lar.

Xaqning koridir.

Qolmaslar.

Nuqsona kelgay.

Ko'zdan yosh kelsa.

O'tdi.

Ketmayin qolmas.

Yaxshidir.

Adolat yaxshi.

Oxirzamon ichinda.

Bandaning.

Asling nedir [2:240].

SHaxsni rivojlantirish va takomillashtirishda axloqiy tarbiya muhim rol o'ynaydi. Axloqiy tarbiyaning asosiy vazifasi o'z yurtiga sadoqatli, o'z yurtini sevadigan, namunali mehnat qiladigan, yaxshi o'qiydigan, shaxsiy va davlat ishlarida faol ishtirok etadigan yagona shaxsni tarbiyalashdan iborat.

Bilim insonning ilmiy dunyoqarashining yig'indisidir.

Insonparvarlik – insoniylik, hamkasblik, do'stlik, birodarlik yig'indisidir. Aniqroq aytganda, axloqiy tarbiya quyidagi aniq vazifalarni hal qilishga qaratilgan. Axloqiy tuyg'ularni tarbiyalash. Insonning o'z harakatlariga, ko'rgan va his qiladigan narsalarga munosabati. Og'ir kun kelsa odam uchun qayg'urmoq, quvonsa quvonmoq. Lekin xursandchilik ham axloqsizlik belgisi bo'lishi mumkin. Biror kishi birovning baxtsizligidan quvonsa, bu axloqsizlik belgisidir. Axloqiy ongni tarbiyalash. O'zining jamiyatdagi o'rmini bilish, axloqiy me'yorlarni o'zlashtirish. Axloqiy tafakkurni tarbiyalash. Axloqiy me'yorlarni to'g'ri tahlil qilish va baholash orqali amalga oshirish.

Axloqiy irodani tarbiyalash. O'z-o'zini nazorat qilish, ichki erkinlikni his qilish, axloqiy me'yorlar asosida harakat qilish. Axloqiy tarbiyaning mazmun-mohiyati-Vatanga, ona yurtga, uning xalqiga, tiliga, tarixiga, moddiy, madaniy va ma'naviy qadriyatlariga chinakam muhabbatni shakllantirishdan iborat. Bu juda keng va teran tushunchadir. Xalqlar do'stligi, ularning o'z xohish-istaklari, qarashlari va e'tiqodlari bir xil hurmat, qo'llab-quvvatlash, o'zaro tushunish, o'zaro yordam, do'stlik bilan insonning eng oliy tuyg'usidir. Gumanizm axloqiy tarbiyaning o'zagidir. Insonga yuksak hurmat-ehtirom ajdodlarimizdan qolgan axloqiy xislatdir. "Go'ro'g'li" dostonidagi nasihatlar orqali ulug' Maxtumquli ijodida inson qadr-qimmatini naqadar yuksak bo'lishi kerakligi haqidagi o'z qarashlari bayon etilgan. Mehnatsevarlik. Mehnatga, uning mevasiga, mehnat qilishga munosabat shaxsning axloqiy sifatlaridan biridir.

Axloqiy tarbiya quyidagi aniq vazifalarni hal qilishga qaratilgan:

✓ *Axloqiy tuyg'ularni tarbiyalash; axloqiy ongni tarbiyalash*

✓ *Axloqiy fikrlashni tarbiyalash; axloqiy irodani tarbiyalash;*

✓ *Axloqiy tarbiya; o'zining axloqiy fazilatlarini mukammallashtirish;*

✓ *Axloqiy tushunchalar va e'tiqodlarni shakllantirish;*

✓ *Axloqiy harakatni tarbiyalash.*

Odob-axloq, insonparvarlik, ijtimoiy munosabatlardagi madaniyat va boshqa axloqiy fazilatlarini o'zida mujassam etadi. Bu ajdodlardan meros bo'lib qolgan axloqiy qadriyatlar tizimi, ya'ni xalq pedagogikasiga singib ketgan va uning ichida abadiylashadigan axloqiy qadriyatlar tizimidir. Insoniyat adabiyotining chegaralari chuqur va kengdir. Unda salomlashishdan tortib, mustaqil diyorimizning go'zal tabiati, zamini va yer yuzi go'zalligi, alloma va mutafakkirlarda shodlik, iftixor tuyg'ularini shakllantirishgacha bo'lgan odob-axloq qoidalarini o'rin olgan. Insonning do'stlikni yuksak qadrlashi, o'zini odobli tutishi zarurligi qadimgi yozma esdaliklarda ham o'z ifodasini topgan. Qadimgi axloq me'yorlari mashhur "Payg'ambarimiz" asaridan ham xalq ongiga mohirona yetkazilgan.

Insonning aql-zakovati, ishonchi, ishtiyoqi, dunyoqarashi uni harakatga keltiradigan kuchdir. O'sha kuchni to'g'ri o'rgatish insonning xulq-atvorining bir-biriga mos kelishini, uning ma'naviyatining mustahkamlanishini ta'minlaydi. Aks holda insonda norozi xatti-harakatlar paydo bo'la boshlaydi, loqaydlik kuchi kuchaydi, faqat shaxsiy manfaat to'loqini, harom daromadlar va poraxo'rliklar, ba'zi kishilarning milliy g'ururi nazoratsiz qolib, ularning urf-odat va an'analari e'tibordan chetda qoladi. Odob ham, axloq ham qadimgi urf-odat va an'analardan ajralmas. Ular inson hayotining xalq tomonidan yaratilgan va tan olingan talab va me'yorlari bo'lib, ularning o'zi ham inson uchun asosiy tamoyilga aylangan.

Dunyoviy va kasb-hunar ta'limi, o'rta maxsus va oliy o'quv yurtlarida boshlangan "Odob" kursining asosiy maqsadi o'qitishning o'ta qudratli vositasi bo'lsa-da,

so'nggi paytlarda e'tibordan chetda qolgan odob-axloqni qayta tiklashdan iborat. Ba'zan insoniyat adabiyoti o'zining axloq-odobiga ham parvo ham qilmaydi, ular bir-birini to'ldiradigan va shart qilib turuvchi inson harakatining ma'qul tomonlaridir. Ota-onani, qarindosh-urug'ni, kattalarni, o'qituvchini, tarbiyachini hurmat qilish, yoshlarni hurmat qilish, kerak bo'lganda ularni qo'llab-quvvatlash, qo'ni-qo'shni, boshqa millat vakillari bilan yaxshi munosabatda bo'lish, mehnatkashga hurmat. Bunday xatti-harakatlar insonning axloqiy fazilatlarini bilan uzviy bog'liqdir. Axloqiy jihatdan nomukammal odam odobli harakat qila olmaydi. Axloq - bu jamiyat hayotining barcha jabhalari bilan uyg'unlikda ishlaydigan qoidalardir.

Qalbingizni toza va to'g'ri saqlash baxtli hayot kechirishning kalitidir. SHoir falsafasi va hayot haqiqatiga ko'ra, obro'-e'tibor, or-nomus, izzat, zikr kabi yuksaklikka erishish eng qiyin ma'naviy qadriyatlardir. Demak, bu dunyo hayotida insoniy, sabr-toqatli va ko'p odamlarga kerak bo'lgan narsaga ega bo'lishingiz kerak; muloyim bo'lishi kerak; siz yaxshi do'st bo'lishingiz kerak; bo'yini yovuzlikdan sotib olishi kerak; hushyor bo'lishi kerak. U har bir aytilgan so'zdan tavba qilishi kerak. Bu har bir kichik masaldan juda ko'p ma'noga ega bo'lishi lozim. U dono va insonparvar ruhlardan ibrat olishi kerak. Ehtiyoj qo'l uzatuvchi, yaxshilik qiluvchi, yaxshilik qiluvchi bo'lishi muhim. Birovning pulini, molini sanashni, birovning mulkiga qarashni bas qilish kerak. Siz dangasalingizdan voz kechishingiz kerak. Dunyodagi eng og'ir ofatlardan biri - sog'ligingizni, chorva molingizni, boshingizni o'z zimmasiga oladigan nopok tabiidir. Shu o'rinda ta'kidlash kerakki, davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev aytganidek, «Ulug' shoir qalamiga mansub «Boy bo'lay deb, izzatingdan ayrilma», «Ta'lim bergan ustozingdan ayrilma», «Yuz yil yashab, tushsang ajal qo'lga, O'ngingdan chapingga boqqancha bo'lmas», «Har yigitning aslin bilay desangiz, Davrada o'tirib-turishin ko'ring» singari hikmatli satrlari xalqona maqolga aylanib ketgan» [1:168].

Boy bo'lish uchun ko'p mehnat qilish kerak. «Dardsiz erning nomi yo'q» maqolini xalqning alohida ta'kidlagan falsafasidir. Biz chekayotgan azob-uqubatlar faqat yaxshiliklarning azoblari bo'lishi kerak. Chunki bunday iztirobning oxiri farovonlikka, moddiy va ma'naviy rohatga aylanadi. Kimki moddiy boylikni baxt deb bilsa, bunday

boylik va bunday baxt har xil past ishlar qilib, qora puldan noqonuniy yo'l bilan o'z boyligini ayirmaganlarning og'zini tutib, besh qo'lini og'ziga tiqadi.

*Kim emish! Barin goh sotgan o'zingsan,
Bir-biringni g'ajib yotgan o'zingsan,
Kim bosh tiklasa tosh otgan o'zingsan,
Axir, o'z boshing ham shu toshga tushdi.
Keldi Mahtumquli aytgan bir zamon,
Unutdi «Yaxshilik» so'zini yomon,
Obro' talashmoqda qurt bilan ilon,
Fillar pashsha bilan savashga tushdi [7].*

Iymon tavba falsafalari bilan oxiratga tayyorlanishni eslatadi. Shoir buzuqlikni la'natlaydi. U korruptsiya qonunlaridan voz kechuvchidir. Pora beruvchining nopok ekanligini, haromning ham Ollohning ham, dunyoning ham g'azabiga duchor bo'lishini, pora bergan va olganlar ham Alloh taoloning ham, dunyoning ham azobiga duchor bo'lishini bilmaganlar. Ularning shon-shuhratlari dunyo va oxiratda oyoq osti qilinmasin. Bunday odam epilepsiya bilan og'rgan juda yomon odamdur. Bundan ham yomon, u vaqt va resurslarni sarflaydi, lekin hech qanday savdoni qaytarmaydi.

Ilm bilan shug'ullanuvchi olimlar o'z ilmlari bilan birga, muloyim fazilatlarini bilan ham jamiyatning eng sog'lom tayanchidir. Ularning ilmlari ibodat o'rniga qabul qilinadi. Bunday olimlar ulug'vor tog'larga o'xshaydi. Ularning qalblari ilm namunasi. O'sha tog'lardan ruda izlagan kishi uni topa oladi. Vatandarlik dunyodagi eng muhim masalalardan biridir. Vatandarlikning sinov maydoni raqobatga to'la. Vazifani to'g'rilash, uni uddasidan chiqish uchun harakat qilish, qaror qabul qilishda hushyor bo'lish, to'g'ri va har tomonlama o'ylash, dangasalik va ojizlikdan voz kechish, sabr-toqat, matonat, donolik bilan shug'ullanish, o'sha sohaning kimligini ochish masalasidir.

Donishmand shoirning har bir satrining tillar madhiyasi bo'lishi, dunyoning jonli tillarida yashab, og'izda, tilda, qolaversa, bog'chilarning repertuarida bo'lgan hikmatlari ham yuqoridagi holatlar bilan bog'liq. Ular o'zlarining hayotiy va ilmiy voqeiklarini badiiy til vositalari orqali ta'sirchan va aniq ifodalaydilar. Kim dono shoir Mahtumqulini sevsa, o'qisa, uning falsafalariga amal qilsa, Allohni sevgandir.

Adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш. Миллий таракқиёт йўлимизми қатъият билан давом эттириб, янги босқичга қўтарамиз. – Т.: “Ўзбекистон”, 1-жилд, 2017. 368-б.
2. Махтумқули. Дунё ўтиб борадур. Шеърлар. –Тошкент: “Шарк”, 2007. 240-б.
3. “Mahtumquli she'riyatidan”. –Toshkent: 1976.
4. “Saylanma”. –Toshkent: 1995.
5. “Turkman mumtoz she'riyati durdonalari”. –Urganch: 2000.
6. Quramboyev K., “O'zbek-turkman adabiy aloqalari”. –Toshkent: 1978.
7. <https://kh-davron.uz/yangiliklar/muborak-kin/omon-matjon-75-yoshda.html>

REZYUME. Ushbu maqolada Mahtumquli ijodining ma'naviy-axloqiy tarbiya borasidagi qarashlarini, g'oyalarini to'g'ri anglab, hayotga tatbiq eta bilish, axloqiy jihatdan tarbiyalangan insonga qo'yilgan talabalar axloqiy tarbiyaning sifatleri, turlari haqidagi fikrlar aks etgan.

РЕЗЮМЕ. В данной статье отражены взгляды творчества Махтумкули на духовно-нравственное воспитание, на умение правильно понимать и воплощать идеина типы качеств нравственного воспитания учащихся, заложенные нравственно воспитанном человеке.

SUMMARY. This article reflects the views of Makhtumkuli's creativity on spiritual and moral education, on the ability to correctly understand and implement ideas, on the types of qualities of moral education of students inherent in a morally educated person.

ONA TILI SINTAKSISI FANINI O'QITISHDA MODELLASHTIRISH METODI ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA SIFATIDA

S.H.Ro'ziyeva – katta o'qituvchi

Buxoro davlat universitetining Pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: ta'lim, tarbiya, o'qitish, modellash, zamonaviy yondashuv, optimallashtirish, oliy ta'lim, uzluksiz ta'lim, pedagogika, lingvistik, tilshunoslik.

Ключевые слова: образование, воспитание, обучение, моделирование, современный подход, оптимизация, высшем образование, непрерывное образование, педагогика, лингвистика.

Key words: education, upbringing, teaching, modeling, modern approach, optimization, general secondary education, continuing education, pedagogy, linguistics, linguistics.

O'zbekistonda ta'lim tizimi boshqa davlatlar ta'lim tizimidan turli xususiyatlari bilan ajralib turadi. Jumladan,

yurtimizda yo'lga qo'yilgan uzluksiz ta'lim barcha rivojlangan mamlakatlarni o'ziga jalb qilmoqda. Uzluksiz